

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตน สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีสันติสุข และสามารถเกื้อหนุนการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในทุกๆ ด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2535: 5) ประเทศที่คำนึงถึงสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะประเทศที่ปกครองโดยระบอบประชาธิปไตย ที่แท้จริงจะถือเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างสำคัญของรัฐ ที่จะต้องพยายามจัดสรรงบประมาณส่วนหนึ่ง เพื่อจัดการศึกษาที่เหมาะสมให้แก่เด็กทุกคน และตามหลักปรัชญาสากลที่องค์การสหประชาชาติได้กำหนด ว่าด้วยสิทธิเยาวชน ข้อ 5 ใจความว่า "เด็กและเยาวชนที่พิการทั้งทางร่างกาย สมองและจิตใจ มีสิทธิจะได้รับการดูแลรักษาเป็นพิเศษและได้รับการศึกษาที่เหมาะสมกับสถานะของตนโดยเฉพาะ" (สุปาลี สนธิรัตน์, 2526: 1) ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ได้ร่วมลงนามในสัตยาบันกับองค์การสหประชาชาติ ที่ว่าด้วยสิทธิในการศึกษาสำหรับมนุษย์ทุกคน และได้มุ่งจัดบริการทางด้านการศึกษาแก่เด็กทุกคนให้มีโอกาสเท่าเทียมกัน โดยได้กำหนดนโยบายด้านโอกาสทางการศึกษา ตามแผนพัฒนาการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม ระยะที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2535: 62) ใจความว่า

เร่งขยายการศึกษาและบริการการศึกษาให้ทั่วถึง ทั้งในเมืองและชนบททุกระดับทุกประเภท มุ่งเน้นการให้บริการระดับก่อนประถมศึกษาและระดับประถมศึกษา เร่งขยายการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียนให้เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผู้จบชั้นประถมศึกษาได้เข้าเรียนเพิ่มขึ้น กระจายโอกาสและสร้างความเป็นธรรมให้แก่กลุ่มผู้ด้อยโอกาสต่างๆ ให้ได้รับบริการทางการศึกษาทุกระดับและทุกประเภทการศึกษา ตลอดจนจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมผู้ที่มีความสามารถพิเศษ

จากรายงานการวิจัยของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พบว่า ในปี พ.ศ.2526 เด็กพิการทั่วประเทศไทย มีโอกาสได้รับการศึกษาเพียงร้อยละ 3.51% ในขณะที่เด็กปกติมีโอกาสทางการศึกษาประมาณ 96.00 % (อ้างถึงใน ผดุง อารยะวิญญู, 2533: 6) และในปีการศึกษา 2536 ศูนย์สารสนเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้สำรวจข้อมูลคนพิการซึ่งได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นในเขตพื้นที่ 76 จังหวัด พบว่า มีคนพิการจำนวน 73,753 คน เด็กและเยาวชนที่พิการได้รับการศึกษาจากสถานศึกษาในสังกัดต่างๆ จำนวน 8,230 คน และในหน่วยงานอื่นๆ อีก 6,131 คน คิดเป็นร้อยละ 7 ของจำนวนเด็กและเยาวชนกลุ่มอายุ 0-19 ปี การที่เด็กพิการจำนวนมากไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาตามสิทธิอันพึงมีของตนเช่นนี้ นับเป็นปัญหาเร่งด่วนประการหนึ่งของการจัดการศึกษาในประเทศไทย หากไม่รีบดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จะทำให้ประชาชนส่วนหนึ่งไม่ได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพขั้นพื้นฐาน นับเป็นการสูญเสียทรัพยากรมนุษย์อย่างใหญ่หลวง

ดังนั้น การจัดการศึกษาให้แก่บุคคลพิการประเภทต่างๆ จึงเป็นการมุ่งเน้นที่จะช่วยเหลือคนพิการให้มีวิชาความรู้ความสามารถ ในการประกอบอาชีพเพื่อช่วยเหลือตนเองและครอบครัว ได้เช่นเดียวกับคนปกติ เพื่อจะได้ไม่เป็นภาระของสังคมและประเทศชาติซึ่งจะต้องเลี้ยงดูเอาใจใส่ต่อคนพิการตลอดไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด สำหรับการจัดการศึกษาพิเศษของประเทศไทย เป็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่บกพร่องทางร่างกายหรือสติปัญญา หรือเป็นโรคติดต่อเรื้อรัง สมควรได้รับการยกเว้นจากการเข้าโรงเรียน ตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช 2478 การให้การศึกษาแก่เด็กเหล่านี้ เด็กประเภทแรกที่ได้รับการศึกษาพิเศษ คือ เด็กตาบอด จากนั้นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กประเภทอื่นๆ ก็เกิดขึ้นติดตามมา (สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, 2537: 1) ซึ่งการจัดการศึกษาพิเศษในระยะแรกจัดได้เพียง 4 ประเภท คือ เด็กตาบอด เด็กหูหนวก เด็กปัญญาอ่อนและเด็กพิการทางร่างกาย ตามลำดับ (วาริ ธีระจิตร, 2534: 5) การจัดการศึกษาพิเศษในปัจจุบันอยู่ในความรับผิดชอบของกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา ได้แก่ การจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา ทางการได้ยิน ทางสติปัญญา และทางร่างกาย (กองการศึกษาพิเศษ, 2537: 1) ส่วนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทาง การได้ยิน ได้เริ่มดำเนินการเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ.2494 โดยจัดเป็นหน่วยทดลองสอนคนหูหนวกขึ้นที่โรงเรียนเทศบาล 17 (วัดโสมนัส) จังหวัดพระนคร และต่อมาในปี พ.ศ.2496 ด้วยความร่วมมือของมูลนิธิเศรษฐเสถียร และมูลนิธิอนุเคราะห์คนหูหนวกในพระบรมราชินูปถัมภ์ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้จัดตั้งโรงเรียนสอนคนหูหนวกขึ้นมีชื่อว่า "โรงเรียนสอนคนหูหนวกดุสิต"

ปัจจุบันชื่อ " โรงเรียนเศรษฐเสถียร" (ทพวงมหาวิทยาลัย, 2529: 7) ต่อมาได้มีโรงเรียนสอนคนหูหนวกเพิ่มขึ้นในต่างจังหวัด ได้แก่ จังหวัดตาก ขอนแก่น สงขลา เชียงใหม่และชลบุรี และในปี พ.ศ.2521 กระทรวงศึกษาธิการได้เปลี่ยนชื่อโรงเรียนสอนคนหูหนวกเป็นโรงเรียน "โสตศึกษา" และระบุชื่อสถานที่ต่อท้ายชื่อ เช่น โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดตาก หรือโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดชลบุรี เป็นต้น ยกเว้นโรงเรียนเศรษฐเสถียร (วารี ธีระจิตร, 2534: 6) และเมื่อจำนวนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเพิ่มมากขึ้น กระทรวงศึกษาธิการจึงได้มีการขยายบริการการศึกษาสำหรับเด็กประเภทนี้เพิ่มมากขึ้น ในปัจจุบันมีโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ทั้งประเภทอยู่ประจำและประเภทไป-กลับ จำนวนทั้งสิ้น 13 โรงเรียน (กองการศึกษาพิเศษ, 2537: 14)

การให้ความสนใจต่อคนพิการและการดำเนินการช่วยเหลือคนพิการ ประเทศไทยได้ดำเนินการมาโดยตลอด เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2519 คณะรัฐมนตรีได้มีมติแต่งตั้งคณะกรรมการสงเคราะห์และฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ เพื่อดำเนินการพิจารณาข่างพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ พ.ศ.2522 และได้มีมติอนุมัติเป็นพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ.2534 เพื่อเป็นการประกันโอกาสคนพิการที่ได้จดทะเบียนกับสำนักฟื้นฟูสมรรถภาพ กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ให้ได้รับการศึกษาตามกฎหมาย ว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับ หรือการศึกษาสายอาชีพหรืออุดมศึกษาตามความเหมาะสม การจัดบริการการศึกษาพิเศษสำหรับคนพิการ รัฐบาลได้ให้ความสนใจและเห็นความสำคัญ โดยได้กำหนดไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 หมวด 2 ข้อ 4.5 ใจความว่า

การศึกษาพิเศษ เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ ได้เรียนรู้อย่างเหมาะสมกับสภาพร่างกาย จิตใจ และความสามารถ และเป็นการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ หรือปัญญาเลิศ ได้พัฒนาความถนัด และอัจฉริยภาพของตนได้อย่างเต็มที่ การจัดการศึกษาพิเศษนี้ อาจจัดเป็นสถานศึกษาเฉพาะ หรือจัดในสถานศึกษาตามปกติ ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา

และตามแนวนโยบายของรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2535 ซึ่งใจความตอนหนึ่งว่า " เร่งขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานจาก 6 ปี เป็น 9 ปี ให้ทั่วถึงโดยเร็วอย่างมีคุณภาพทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน รวมทั้งสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ผู้บกพร่องทางร่างกาย จิตใจ และผู้ด้อยโอกาสกลุ่มอื่นๆ " นอกจากนี้ กรมสามัญศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษได้สนองตอบนโยบายดังกล่าวข้างต้น โดยได้กำหนดเป็นนโยบายด้านการจัดการศึกษาพิเศษไว้ว่า "สนับสนุนและส่งเสริมให้เด็กยากไร้อยู่ในสภาพที่ต้องการให้การสงเคราะห์ และเด็กที่มีความผิดปกติทางร่างกาย สติปัญญา ได้รับการศึกษาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยเร่งขยายที่เรียนและจัดตั้งโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ และโรงเรียนการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีความผิดปกติทางร่างกายหรือสติปัญญาให้มากขึ้น" (กรมสามัญศึกษา, 2537: 2)

อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในปี พ.ศ.2524 พบว่า การจัดการศึกษาให้แก่คนพิการซึ่งเป็นผู้ด้อยโอกาสนั้น ถึงแม้ว่า จะมีการจัดการศึกษาในรูปของการศึกษาในระบบ (Formal Education) อยู่แล้ว ก็พบว่าประสบปัญหาหลายประการ เช่น ปัญหาในด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ปัญหาขาดแคลนบุคลากรที่เป็นผู้สอน ขาดวัสดุอุปกรณ์ที่จะช่วยการเรียนรู้ ขาดการติดตามผล และที่สำคัญก็คือการจัดการศึกษาที่เป็นอยู่ปัจจุบันไม่ทั่วถึง มีการกระจายไปในส่วนภูมิภาคเป็นจำนวนน้อย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2526: 80) และจากรายงานการประเมินโครงการการศึกษาพิเศษแห่งประเทศไทย ตามโครงการพัฒนศึกษาอาเซียน ระยะครึ่งโครงการ พบว่าแม้จะมีบริการทางการศึกษาแก่ผู้พิการแต่ละประเภทดีขึ้นตามลำดับ แต่การจัดการศึกษาพิเศษนี้ได้จัดทำขึ้นแล้ว ยังไม่สนองจุดประสงค์ของการให้บริการทางการศึกษา ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ แม้แต่การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ซึ่งมีเป็นจำนวนมากกว่าการจัดการศึกษาพิเศษประเภทอื่นๆ ก็ยังไม่สามารถสนองความต้องการเพียงพอกับจำนวนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ส่วนผลผลิตของสถานศึกษาก็ยังไม่เป็นที่พอใจ เด็กส่วนมากยังไม่สามารถจะดำรงชีวิตอย่างอิสระได้ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ อาทิ ความเหมาะสมของหลักสูตร ประสิทธิภาพทางเทคนิคและกลวิธีการสอน การประเมินและผลการประเมินยังไม่สามารถจะบอกได้ชัดเจน ระบบครอบครัว มาตรฐานและจำนวนบุคลากรยังต่ำกว่าเกณฑ์ ฯลฯ (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2529: 1) และจากรายงานการศึกษาสถานภาพของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในประเทศไทย ที่อยู่ในสถาบันการศึกษาต่างๆ ตามโครงการ

พัฒนาศึกษาอาเซียน พบว่า บริการทางการศึกษาส่วนใหญ่ คือรูปแบบโรงเรียนประจำ สำหรับเด็กหูหนวก คิดเป็นร้อยละ 64.07 รองลงมาคือโรงเรียนประเภทไปกลับสำหรับเด็กหูหนวก คิดเป็นร้อยละ 16.23 การให้บริการทางการศึกษาสำหรับเด็กประเภทนี้ ส่วนใหญ่เป็นหน่วยงานของรัฐ (ทบทวนมหาวิทยาลัย, 2529: 24-25)

จะเห็นได้ว่า แม้ว่าจะได้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษอยู่บ้าง แต่ก็เป็นการศึกษาวิจัยที่ได้ดำเนินการเป็นระยะเวลาอันยาวนานมาแล้ว ส่วนการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หรือการบริหารงานโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้น ยังไม่ได้มีการดำเนินการอย่างจริงจัง จะมีอยู่บ้างก็เป็นเพียงส่วนหนึ่งของการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษ หรือการบริหารการศึกษาพิเศษ ซึ่งยังไม่ครอบคลุมเพียงพอ ทั้งนี้การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีความแตกต่างจากการจัดการศึกษาพิเศษประเภทอื่นๆ ทั้งด้านเทคนิคและกลวิธีการสอน ขบวนการ เนื้อหาวิชา เครื่องมือ อุปกรณ์การสอน รวมทั้งบุคลากรที่เกี่ยวข้องก็มีคุณลักษณะที่แตกต่างไป กล่าวคือบุคลากรที่ทำหน้าที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินต้องมีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษามือสำหรับสื่อความหมายกับผู้เรียน การใช้อุปกรณ์การสอน เช่น เครื่องฝึกสอน การพูด เครื่องช่วยฟัง เป็นต้น เนื่องจากการบริหารโรงเรียนประเภทนี้ มีความแตกต่างจากโรงเรียนการศึกษาพิเศษประเภทอื่น และมีความสลับซับซ้อนมากกว่าโรงเรียนปกติทั่วไป สภาพและปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนก็ย่อมมีความแตกต่างไป นอกจากนี้กรมสามัญศึกษา ซึ่งรับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา ทางการได้ยิน ทางสติปัญญา และทางร่างกาย ได้กำหนดเป้าหมายการจัดตั้งโรงเรียนการศึกษาพิเศษอีกจำนวน 55 โรงเรียน ใน 55 จังหวัด ระหว่างปีงบประมาณ 2538 - 2542 (กองการศึกษาพิเศษ, 2537: 16) ตามนโยบายดังกล่าว เป็นผลให้โรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเกิดการขยายตัวเพิ่มมากขึ้นด้วย ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่า สมควรจะทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ซึ่งจะทำได้ข้อมูลพื้นฐานสำหรับเป็นแนวทางการดำเนินการที่เหมาะสม และหาช่องทางที่จะแก้ไขปัญหาต่างๆ รวมทั้งการปรับปรุง และพัฒนาการบริหารงานโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน อันจะทำให้ขั้นตอนในการดำเนินการตามนโยบายดังกล่าว เป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิผล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานของโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน สังกัดกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา
2. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน สังกัดกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา

ขอบเขตการวิจัย

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จะครอบคลุมการบริหารงาน 6 ด้าน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นกรอบตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา ของกรมสามัญศึกษา (กรมสามัญศึกษา, 2532) ประกอบด้วย

1. การบริหารงานทั่วไป
2. การบริหารงานธุรการ
3. การบริหารงานวิชาการ
4. การบริหารงานปกครองนักเรียน
5. การบริหารงานบริการ
6. การบริหารงานโรงเรียนกับชุมชน

คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

สภาพ หมายถึง ลักษณะการบริหารงานของโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ในปีการศึกษา 2538

ปัญหา หมายถึง สิ่ง หรือ เรื่องที่ต้องพิจารณาแก้ไขในการบริหารงานของโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

การบริหารงานทั่วไป หมายถึง การบริหารงานที่เกี่ยวกับการจัดองค์การ การจัดระบบสารสนเทศและแผนปฏิบัติการของโรงเรียน การบริหารงานบุคคล การบริหารงานการเงิน การบริหารอาคารสถานที่ งานสื่อสารคมนาคม การประชาสัมพันธ์ และการประเมินผล การบริหารงานทั่วไป

การบริหารงานธุรการ หมายถึง งานที่เกี่ยวกับการวางแผนงานธุรการ งานการเงิน และการบัญชี งานพัสดุ งานทะเบียนนักเรียน และการประเมินผลงานธุรการ

การบริหารงานวิชาการ หมายถึง งานที่เกี่ยวกับการวางแผนงานวิชาการ การจัดทำตารางสอน การพัฒนาการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล การเรียน และการประเมินผลงานวิชาการ

การบริหารงานปกครองนักเรียน หมายถึง งานที่เกี่ยวกับการวางแผนงานปกครองนักเรียน การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในโรงเรียน การส่งเสริมพัฒนานักเรียนให้มีวินัย คุณธรรมและจริยธรรม การแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน การส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย และการประเมินผลงานปกครองนักเรียน

การบริหารงานบริการ หมายถึง งานที่เกี่ยวกับการวางแผนงานบริการ การจัดบริการน้ำดื่ม น้ำใช้ การโภชนาการ งานสุขภาพนักเรียน งานห้องสมุด งานแนะแนว และการประเมินผลงานบริการ

การบริหารงานโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง งานเกี่ยวกับการวางแผนและโครงการ การสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียนและชุมชน การให้บริการชุมชน การเป็นผู้นำ และให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน การได้รับการสนับสนุนจากชุมชน และการประเมินผลงานโรงเรียนกับชุมชน

โรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หมายถึง โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เพียงประเภทเดียวเท่านั้น มีทั้งรูปแบบการอยู่ประจำและประเภทไป-กลับ จำนวน 13 โรงเรียนสังกัดกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา

เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หมายถึง เด็กหูหนวก หรือหูตึง ที่ไม่สามารถได้ยินเสียงหรือได้ยินเสียงแต่ไม่ชัดเจน และใช้ภาษามือ หรือใช้ภาษามือประกอบการพูดในการสื่อความหมายกับคนปกติ

ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของโรงเรียน สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้แก่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการ

หัวหน้าหมวดวิชา/หัวหน้ากลุ่มวิชา หมายถึง ผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารโรงเรียนให้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าหมวดวิชา หรือหัวหน้ากลุ่มวิชาต่างๆ ในโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผลการวิจัยจะทำให้ได้ความรู้เกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
2. ผลจากการวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางให้ผู้บริหารโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน กรมสามัญศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปพิจารณาปรับปรุงและส่งเสริมการบริหารงานของโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประกอบด้วยบุคคลดังนี้

1.1.1 ผู้บริหารโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้แก่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการ จาก 13 โรงเรียน รวมจำนวน 50 คน

1.1.2 หัวหน้าหมวดวิชา/หัวหน้ากลุ่มวิชา ได้แก่ ผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารโรงเรียนให้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าหมวดวิชา หรือหัวหน้ากลุ่มวิชาต่างๆ ในโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้แก่ หัวหน้าหมวดวิชา จาก 8 โรงเรียน จำนวน 80 คน และ หัวหน้ากลุ่มวิชา จาก 13 โรงเรียน จำนวน 52 คน รวมจำนวน 132 คน

รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 182 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยบุคคลดังนี้

1.2.1 ผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ผู้อำนวยการ หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการ ที่ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) ภาคภูมิศาสตร์ละ 1 โรงเรียนและ 5 คน จาก 4 โรงเรียน รวมจำนวน 20 คน

1.2.2 หัวหน้าหมวดวิชา/หัวหน้ากลุ่มวิชา ได้แก่ ผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารโรงเรียนให้ทำหน้าที่หัวหน้าหมวดวิชา หรือหัวหน้ากลุ่มวิชาต่างๆ ในโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ประกอบด้วย หัวหน้าหมวดวิชา จาก 4 โรงเรียน จำนวน 40 คน และหัวหน้ากลุ่มวิชา จาก 4 โรงเรียน จำนวน 16 คน รวมจำนวน 56 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาทั้งหมดจำนวน 76 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสำรวจข้อมูล แบบสัมภาษณ์ และแบบวิเคราะห์เอกสาร ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

2.1 แบบสำรวจข้อมูล เป็นแบบสำรวจเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่

2.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structured interview) เพื่อใช้สำหรับสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้าหมวดวิชา หรือหัวหน้ากลุ่มวิชาของโรงเรียน โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานของโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ตามกรอบการบริหารงานของโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา ทั้ง 6 ด้าน คำถามเป็นลักษณะแบบตรวจสอบรายการ และคำถามปลายเปิด (open-ended questions)

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด

2.3. แบบวิเคราะห์เอกสาร ใช้วิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการบริหารงานโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ทั้งการสำรวจข้อมูล การสัมภาษณ์ และการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจและสัมภาษณ์ วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา หาค่าความถี่และค่าร้อยละ ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา

ลำดับขั้นในการเสนอรายงานการวิจัย

รายงานการวิจัยเสนอเป็น 5 บท ตามลำดับดังนี้

บทที่ 1 กล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตการวิจัย คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และลำดับขั้นในการเสนอรายงานการวิจัย

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย การบริหารการศึกษา งานบริหารการศึกษาในโรงเรียน ความหมายและปรัชญาการศึกษาพิเศษ ความเป็นมาของการจัดการศึกษาพิเศษในประเทศไทย หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษ รูปแบบการจัดการศึกษาพิเศษ การบริหารการศึกษาพิเศษ การบริหารงานในโรงเรียนการศึกษาพิเศษ เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในส่วนสุดท้ายจะเป็นรายการอ้างอิง ภาคผนวก และประวัติผู้เขียน